

INFORMACIJA

o zaključivanju Memoranduma o razumijevanju između Savjeta za sajber bezbjednost Ujedinjenih Arapskih Emirata i Ministarstva javne uprave Crne Gore o sajber bezbjednosti i sajber saradnji

Crna Gora i Ujedinjeni Arapski Emirati imaju tradicionalno dobre odnose i sadržajnu i uspješnu saradnju u mnogim oblastima od uzajamne važnosti. Imajući u vidu da je sajber bezbjednost jedan od najvećih izazova modernog doba, te da zahtijeva intenzivnu međunarodnu saradnju i kontinuiranu razmjenu iskustava, informacija i znanja, kako na regionalnom, tako i međunarodnom planu, Crna Gora i Ujedinjeni Arapski Emirati namjeravaju intezivirati saradnju u oblasti sajber bezbjednosti i sajber saradnje.

Svrha ovog Memoranduma je promovisanje saradnje u oblastima vezanim za sajber bezbjednost informaciono-komunikacionih tehnologija (IKT), sa posebnom pažnjom na međunarodnu saradnju, zakonodavna i regulatorna rješenja, kontrolu sajber rizika, odvracanje, prevenciju i odgovore na sajber- napade za sve srodne sajber oblasti.

Imajući u vidu da su IKT otvorile nove mogućnosti u društveno-ekonomskom razvoju država, ali i da su se sa informaciono-komunikacionim tehnologijama takođe pojavile i nove vrste prijetnji, cilj ovog Memoranduma je podizanje svijesti o sajber bezbjednosti, naučna i tehnološka istraživanja i razvoj, kao i poslovna i ekonomska razmjena vezana za sajber bezbjednost.

Shodno odredbama ovog Memoranduma, Savjet za sajber bezbjednost Ujedinjenih Arapskih će pružiti pomoć Ministarstvu javne uprave Crne Gore u uspostavljanju i implementaciji Vladinog CIRT (Cyber Incident Response Team), sa funkcijom Bezbjednosno-operativnog centra i Agencije za sajber bezbjednost.

Učesnici Memoranduma namjeravaju razmjenjivati informacije o bezbjednosnim rizicima informacija i širenju malicioznih virusa, razmjenjivati iskustava u suprotstavljanju prijetnjama bezbjednosti informacija, razmjenjivati iskustva u realizaciji projekata iz oblasti digitalne infrastrukture i usluga e-uprave, zajednički informisati i reagovati na incidente u oblasti bezbjednosti informacija, razmjenjivati iskustva u suprotstavljanju prijetnjama bezbjednosti informacija, pružati informacije o perspektivnim rješenjima u oblasti informacione bezbjednosti, međusobno saradjivati u organizovanju tehničkih radionica, konferencija, edukativnih posjeta i obuka o sajber bezbjednosti, razmjenjivati misije eksperata i zajedničkih radnih grupa u oblasti sajber bezbjednosti, pružati savjetodavne informativne pomoći u istrazi i otklanjanju bezbjednosnih informacionih incidenata.

Ovaj Memorandum ne proizvodi nikakve finansijske obaveze za bilo kog od učesnika i iz njega ne proizilaze zakonska prava i odgovornosti među učesnicima. Učesnici ovog Memoranduma snose sopstvene troškove i obezbjeđuju sebi sredstva za izvršenje ovog Memoranduma i druge povezane troškove. Sve aktivnosti u okviru ovog Memoranduma o razumijevanju će zavisiti od raspoloživosti finansijskih i ljudskih resursa u skladu sa nacionalnim zakonima učesnika.

Memorandum o razumijevanju je u prilogu ove Informacije.

Crna Gora
Ministarstvo javne uprave

مجلس الأمن السيبراني
CYBER SECURITY COUNCIL

Prijedlog

MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU

IZMEĐU

**SAVJETA ZA SAJBER BEZBJEDNOST
UJEDINJENIH ARAPSKIH EMIRATA**

I

MINISTARSTVA JAVNE UPRAVE CRNE GORE

O

SAJBER BEZBJEDNOSTI I SAJBER SARADNJ

Ovo je Memorandum o razumijevanju (u daljem tekstu „MoR“) između Savjeta za sajber bezbjednost Ujedinjenih Arapskih Emirata

I

Ministarstva javne uprave Crne Gore, (u daljem tekstu: Učesnici)

PREPOZNAJUĆI da su informaciono-komunikacione tehnologije (IKT) otvorile nove mogućnosti i da su suštinsko oruđe društveno-ekonomskog razvoja država;

PREPOZNAJUĆI da su se sa informaciono-komunikacionim tehnologijama takođe pojavile i nove vrste prijetnji kao što su, između ostalog, sajber-kriminal, sajber-špijunaža, haktivizam, sajber-terorizam, sajber-ratovanje, napadi na kritičnu infrastrukturu, kampanje dezinformacija; i da su ove prijetnje globalno u porastu, transnacionalne, dinamične i da se pokazuju sve sofisticiranijim;

UVJERENI u potrebu udruživanja napora i sposobnosti u cilju razvoja i širenja novih tehnologija koje promovišu uspostavljanje bezbjednog globalnog informacionog društva;

Oba učesnika imaju slične strateške interese i namjeravaju da sarađuju u oblasti informisanja ravnopravno i na obostranu korist, u cilju unapređenja saradnje u odgovoru na incidente u oblasti bezbjednosti informacija.

Oba učesnika imaju namjeru da preciziraju glavne ciljeve, namjere, oblasti i oblike saradnje, zaključene ovim Memorandumom o razumijevanju o sljedećem:

1. Svrha Memoranduma o razumijevanju

Ovaj Memorandum o razumijevanju ima za cilj da promoviše saradnju između učesnika i sprovodi razmjenu u oblastima vezanim za sajber bezbjednost informaciono-komunikacionih tehnologija, sa posebnom pažnjom na međunarodnu saradnju, zakonodavna i regulatorna rješenja, kontrolu sajber rizika, odvracanje, prevenciju i odgovore na sajber-napade za sve srodne sajber oblasti, podizanje svijesti i obrazovne programe, naučna i tehnološka istraživanja i razvoj, poslovnu i ekonomsku razmjenu vezanu za sajber bezbjednost, a sve se

to sprovodi u skladu sa principima suverene jednakosti, reciprociteta i poštovanja teritorijalnog suvereniteta.

2. Oblasti saradnje

2.1 Da bi postigli gore navedenu svrhu ovog Memoranduma o saradnji, učesnici namjeravaju da sarađuju u sljedećim oblastima:

- A. Razmjena informacija o bezbjednosnim rizicima informacija.
- B. Zajedničko informisanje i reagovanje na incidente u oblasti bezbjednosti informacija.
- C. Razmjena informacija o širenju malicioznih virusa.
- D. Razmjena indikatora kompromisa.
- E. Razmjena iskustava u suprotstavljanju prijetnjama bezbjednosti informacija.
- F. Pružanje informacija o perspektivnim rješenjima u oblasti informacione bezbjednosti.
- G. Razmjena obrazovnog materijala i materijala za obuku koji se odnosi na sajber bezbjednost.
- H. Međusobna saradnja u organizovanju tehničkih radionica, konferencija, edukativnih posjeta i obuka.
- I. Međusobna koordinacija i saradnja u organizovanju i sprovođenju obuke o sajber bezbjednosti u svim sektorima.
- J. Slanje misija eksperata i zajedničkih radnih grupa u oblasti sajber bezbjednosti.
- K. Razmjena materijala za podizanje svijesti o sajber bezbjednosti.
- L. Pružanje savjetodavne informativne pomoći u istrazi i otklanjanju bezbjednosnih informacionih incidenata.
- M. Prisustvo predstavnika svakog učesnika na svim kursevima obuke i radnim sesijama koje organizuje drugi učesnik.
- N. Međusobna saradnja i pomoć u uspostavljanju i implementaciji Bezbjednosno-operativnog centra (SOC), osnivačkog SOC-a za vladine institucije u Ministarstvu javne uprave.
- O. Međusobna saradnja, pomoć i razmjena iskustava u realizaciji projekata iz oblasti digitalne infrastrukture i usluga e-uprave.
- P. Razmjena najboljih praksi, iskustava i pomoći u uspostavljanju vladinog Informacionog centra i mreže.

2.2 Učesnici će podsticati saradnju u okviru ovog Memoranduma o razumijevanju:

- A. Odrediti kontakt osobu za razmjenu informacija o glavnim oblastima interakcije.
- B. Blagovremeno razmjenjivati podatke o glavnim oblastima interakcije.
- C. Slanje misija eksperata i zajedničkih radnih grupa u oblasti sajber bezbjednosti i, u cilju ispunjenja rezultata koji su utvrđeni, učesnici mogu da ocjenjuju i imenuju međunarodne i lokalne provajdere usluga.
- D. Zajednička organizacija tehničkih radnih sesija, seminara, studijskih posjeta i kurseva obuke.
- E. Iskoristiti zajedničke sastanke i druge događaje za lični kontakt u cilju razmjene ideja, informacija i iskustva.
- F. Učesnici imaju namjeru da uključe i podstaknu učešće lokalnih kompanija, u cilju pomaganja u izgradnji kapaciteta i povećanju vrijednosti i stručnosti.

3. Institucije saradnje

- 3.1 Oblasti saradnje, utvrđene ovim Memorandumom o razumijevanju, su jurisdikcija različitih organa nadležnih za različite grane državne uprave i stoga će sprovođenje njegovih odredaba nadgledati različite institucije.
- 3.2 U Ujedinjenim arapskim Emiratima nadležni organ je Savjet za sajber bezbjednost.
- 3.3 U Crnoj Gori, nadležni organi uključuju, ali nisu ograničeni na, Ministarstvo javne uprave.

4. Program rada

- 4.1 Za postizanje ciljeva ovog Memoranduma o razumijevanju, učesnici mogu pripremiti programe rada ili zajedničke projekte, koji se sastoje od zajedničkih aktivnosti planiranih za odgovarajući period ovog Memoranduma.
- 4.2 Svaki program rada može predvidjeti sprovođenje aktivnosti saradnje i može uključivati specifikacije o obimu, koordinaciji i administraciji, raspodjeli resursa, razmjeni stručnjaka i profesionalaca, ukupnim troškovima i distribuciji, rasporedu implementacije i bilo koje druge informacije koje učesnici odluče. Sve aktivnosti u okviru ovog Memoranduma o razumijevanju će zavisiti od raspoloživosti finansijskih i ljudskih resursa u skladu sa nacionalnom legislativom učesnika.

5. Povjerljivost

5.1 Oba učesnika će koristiti informacije i znanja stečena tokom aktivnosti predviđenih ovim Memorandumom o razumijevanju, isključivo u svrhu sprovođenja istih.

5.2 Nijedan učesnik neće otkriti, obezbijediti ili dozvoliti pristup bilo kojoj informaciji koju je drugi učesnik dostavio i označio ili za koji se navodi da su „povjerljive“, osim u slučaju i u mjeri u kojoj je taj učesnik dao pismenu saglasnost.

5.3 Prethodno pomenuta obaveza iz stava 5.2 neće se primjenjivati na informacije koje su opšte poznate trećim licima, ili za koje se može pokazati da su pružene trećoj strani, nezavisno od učesnika koji ih je primila, ili koje su dobijene od trećeg učesnika, ili na bilo koju javno dostupnu informaciju ili na situaciju u kojoj se od učesnika, u skladu sa nacionalnom legislativom, zahtijeva da otkrije bilo koju informaciju koju je dobio.

6. Cijena, troškovi i resursi

Ovaj Memorandum o razumijevanju nije obaveza, a takođe ne proizvodi nikakve finansijske obaveze za bilo kog od učesnika i iz njega ne proizilaze zakonska prava i odgovornosti među učesnicima. Svaki učesnik snosi sopstvene troškove i obezbjeđuje sebi sredstva za izvršenje ovog Memoranduma o razumijevanju i druge povezane troškove. Sve aktivnosti u okviru ovog Memoranduma o razumijevanju će zavisiti od raspoloživosti finansijskih i ljudskih resursa u skladu sa nacionalnim zakonima učesnika.

7. Modifikacije

Ovaj Memorandum o razumijevanju se može mijenjati/modifikovati samo uzajamnom pismenom saglasnošću učesnika.

8. Rješavanje sporova

Ne dovodeći u pitanje bilo koji drugi sporazum između učesnika, svi sporovi koji proizilaze iz ovog Memoranduma o razumijevanju biće rješavani isključivo putem konsultacija diplomatskim kanalima i pregovorima.

9. Prestanak primjene

Bilo koji od učesnika može prekinuti ovaj Memorandum o razumijevanju slanjem pismenog obavještenja drugom učesniku i u (30) dana prije datuma prestanka primjene, osim ukoliko se dva učesnika drugačije ne dogovore. Prestanak primjene ovog Memoranduma o razumijevanju neće imati uticaja na tačnost, trajanje, završetak bilo kog projekta, ili bilo koje aktivnosti koja je u toku, ili bilo kog drugog sporazuma koji je zaključen u okviru ovog Memoranduma.

10. Uslovi i stupanje na snagu Memoranduma o razumijevanju

- 10.1 Učesnici su saglasni da ovaj Memorandum o razumijevanju nije pravno obavezujući dokument niti je podložan međunarodnom pravu, te da stoga ne nameće učesnicima za bilo kakva zakonska prava ili obaveze. Sve što se odnosi na povjerljivost podliježe relevantnoj nacionalnoj zakonskoj regulativi učesnika.
- 10.2 Ovaj Memorandum o razumijevanju stupa na snagu danom njegovog potpisivanja i primjenjivaće se u periodu od tri (3) godine. Ovaj Memorandum o razumijevanju će se automatski obnavljati na period od 3 godine, osim ukoliko bilo ko od učesnika ne izrazi želju da se prekine primjena istog.
- 10.3 Ovaj Memorandum o razumijevanju je sastavljen u originalu na tri jezika: arapskom, crnogorskom i engleskom.

11. Kontakt informacije

Ministarstvo javne uprave Crne Gore

Ime: mr Marash Dukaj
Za: Ministarstvo javne uprave
Telefon: +382 20 482 131
Imejl: kabinet@mju.gov.me
Kol centar 24/7: /
Telefon za hitne slučajeve: /
Faks: //
Adresa: Rimski Trg 45, Podgorica, Crna Gora
Veb sajt: www.gov.me/mju

SAVJET ZA SAJBER BEZBJEDNOST UAE

Ime: Wafi Yousef Ali Fadil Binfadil
Za: Savjet za sajber bezbjednost
Službeni telefon: +971 50 287 8888
Imejl adresa: grc@csc.ae
Kol centar 24/7: +971 50 7231 222
Tel. za hitne slučajeve : +971 50
2878888
Faks: /
Adresa: Dubai - UAE
Imejl: ciso@csc.ae
Veb sajt:

Zaključeno u _____ dana _____.2022. godine, u dva originalna primjerka, oba na arapskom, crnogorskom i engleskom jeziku, pri čemu su sve verzije teksta podjednako autentične. U slučaju bilo kakvih neslaganja, prednost će se dati verziji na engleskom jeziku.

Potpis

Mr Marash Dukaj
Ministar javne uprave Crne Gore

Potpis

ON. dr Mohamed Hamad AlKuwaiti
Šef odjeljenja za sajber bezbjednost